

FÓRUM ŽIVOTA

O OCHRANE ŽIVOTA A ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE

ROČNÍK 15, ČÍSLO 1/2018

WWW.FORUMZIVOTA.SK

 fórum života

V TOMTO ČÍSLE

04
DEŇ POČATÉHO
DIEŤAŤA

06
S PAVLOM HUDÁKOM

09
HODNOTOVÉ VÁKUUM

12
NOVÉ TRENDY
VO VÝCHOVE

15
ALTERNATÍVNA
MEDICÍNA

24
DIEŤA BUDÚCNOSTI

**„KONAŤ BEZ CIEĽA
JE NEROZUMNÉ
A CIEĽ MUSÍ MAŤ AJ
NÁŠ ŽIVOT.“**

SLOVO

Emila Turiaka

Pohľad na tajomstvo vzniku ľudského života nás privádza do úžasu. Žalmista ho vyjadril slovami: *Ved' Ty si stvoril moje útroby, utkal si ma v živote mojej matky.* (Ž 139,15) Človek nesúci v sebe Boží obraz dostal od Boha do vienka i spoluúčasť na jeho stvoriteľskom diele. Lono matky je kolískou, kde Boh zasadil a modeluje nový ľudský život. V ňom sa koncipuje a utvára každý jednotlivec, ktorý po narodení vstupuje do aktívnej interakcie s okolitým svetom. Aj tu Stvoriteľ preukazuje človeku (hlavne rodičom) veľkú dôveru, keď mu dáva úlohu vychovávateľa i učiteľa a zveruje mu krehké ľudské bytosti, aby ich chránil, zušľachtoval, viedol k plnému osobnostnému rozvoju a cieľu života. Konať bez cieľa je nerozumné a cieľ musí mať aj náš život. Od neho sa odvíja i kvalita nášho života. Tak je to aj vo

výchove človeka, pričom jeho vzdelávanie, kultivácia a celková formácia sú svojím poslaním snád najkrajšou činnosťou. Avšak svojou obsahovou a hlavne procesnou náplňou patria medzi činnosti najťažšie. Z hľadiska naplnenia cieľa ide o dlhodobý proces spojený s najväčšou zodpovednosťou. Spreneverenie sa tomuto poslaniu z pozície kompetentného rodiča – vychovávateľa môže mať katastrofálne dôsledky nielen v živote dieťaťa, ale aj v širokom ľudskom i prírodnom prostredí. Výhovný optimizmus spojený so zodpovednosťou i nádejou v lepší svet prinesú ovocie a stanú sa realitou, keď každý človek bude vyznávačom i protagonistom hodnôt života a lásky, ktorých prameňom je Boh. Táto úloha by mala byť samozrejmom a prvoradou úlohou každého rodiča a každej humánnej spoločnosti.

AKTUÁLNE

ĎAKUJEM, ŽE SOM

Anna Siekelová,
koordinátorka kampaní FŽ

V tomto období prebieha kampaň Fóra života 25. marec – Deň počatého dieťaťa (DPD). Opäť chceme bielymi stužkami upozorniť Slovensko na potrebu ochrany tých najbezbrannejších, ktorí sa sami nevedia brániť. Kampaň má najmä osvetovú úlohu. Snažíme sa komunikovať, že život je dar, ale aj zodpovednosť, ktorú s ním nesieme. Tohtoročným mottom „Ďakujem, že som“ chceme dať najavo, že za tým, že môžeme prežívať svoj život a tešiť sa z každodenných maličkostí, je niekto, kto nám to umožnil. Boh nás povolal k bytiu a dal nám aj úlohu na tomto svete. Jemu patrí prvá vďaka. Druhá vďaka patrí rodičom, lebo sa podieľali na jeho tvoriteľskom pláne a keď sa dozvedeli prví o nás, povedali životu áno. Z tohto nám plynie záväzok vďačnosti. Ďakovali sme niekedy za život? Tohtoročná kampaň nás povzbudzuje, aby sme si našli čas a ak sme to doteraz nerobili - aby sme pripravili prekvapenie rodičom a povedali im nahlas: „Ďakujem za život.“ Ak už nie sú medzi nami, darujme im aspoň modlitbu, resp. návštevu na hrobe. Ďalší záväzok, ktorý plynie z daru života,

je pomáhať chrániť život tých, ktorých nemá kto chrániť. Podat pomocnú ruku žene, ktorá nečakane otehotnie, pomôcť rodine, ktorá prijala dieťa, hoci to nebolo jednoduché, navštíviť starých a chorých, na ktorých deti zabudli. Pozývame vás pridať sa aj k dobrovoľníkom Fóra života a ponúknuť ľuďom vo svojom okolí stužku s informačným letákom, a tým rozprúdiť debatu o hodnote života. Kampaň DPD zahŕňa púť do Rajeckej Lesnej (17. marca) so svätou omšou s príhovorom žilinského biskupa Mons. Tomáša Gálisa a modlitbovým koncertom Lámačských chvál, koncert Za život (19. marca) v bratislavskom Primaciálnom paláci s vystúpením hudobnej skupiny Zoe a konferenciu Vyber si život (23. a 24. marca) v Rajeckých Tepliciach s témou Výchova a vzdelávanie k ochrane života a jeho zmyslu.

AKTUÁLNE

SNEM ODHLASOVAL NOVÝCH ČLENOV

Mária Raučinová

Foto: Stanislav Piatrík

Snem Fóra života sa tento rok konal v Žiline na biskupskom úrade 27. januára 2018. Za účasti asi 50 členov a zástupcov členských organizácií snem prerokoval správu o činnosti a o hospodárení za rok 2017 a plán činnosti na budúci rok. Odhlasoval prijatie štyroch fyzických osôb za členov Fóra života a dvoch právnických osôb (CitizenGo a V.I.A.C.). V súvislosti s novým členstvom zaznel podnet, aby bol na sneme prítomný vždy aspoň jeden zástupca prijímanej organizácie. V správe o činnosti predsedníčka Marcela Dobešová informovala o podaných projektoch FŽ a ich tematickom zameraní. V správe o hospodárení analyzovala jednotlivé položky nákladov

a výnosov a predstavila celkový zisk za rok 2017. Počas snemu členovia schválili návrh na zmenu stanov tak, aby sa mohli zriaďovať nové organizačné jednotky či vznikali nové právnické osoby so zameraním na ochranu života. Do plánu činnosti sú na tento rok zaradené aktivity v rámci DPD – konferencia o výchove a vzdelávaní, verejné diskusie po Slovensku, spolupráca a koordinácia na projekte Medzigeneračná solidarita, zriaďovanie

nových kontaktno-informačných centier, letná púť spojená s prenesením ostatkov sv. Margity, ako aj pravidelná agenda advokácie, prevencie a konkrétnej pomoci FŽ. V bode rôzne zaznela pozvánka na Národný týždeň manželstva. Po ukončení snemu v popoludňajších hodinách sa účastníkom prihovorili europoslankyňa Anna Záborská o dianí v európskom priestore a poslankyňa Anna Verešová o činnosti v parlamente v oblasti sociálnej a rodinnej politiky. Hostujúcim prednášajúcim bol bioetik prof. MUDr. Jozef Glasa, ktorý prezentoval nové formy ohrozenia života a ľudskej dôstojnosti – tzv. transhumanizmus a umelú inteligenciu.

ANKA KOLESÁROVÁ, POMÁHAJ NÁM!

Mária Raučinová

Len pred niekoľkými dňami Slovensko dostalo nový duchovný dar v podobe podpísania dekrétu o blahorečení Anky Kolesárovej, mučeníčky za čistotu. Rektor Pastoračného centra vo Vysokej nad Uhom otec Pavol Hudák rozpráva, ako sa to všetko začalo...

Zo skromného Domčeka Anny Kolesárovej je dnes pastoračné centrum s ambíciou oveľa širšieho záberu. Čo je cieľom tohto strediska vo Vysokej nad Uhom?

Keďže tam zomrela mučeníčka čistoty Anka Kolesárová pri obrane panenstva, Domček vytváral zázemie pre duchovné obnovy a pútnikov. Minulý rok dozrel čas a vzniklo Pastoračné centrum Anny Kolesárovej. Jeho úlohou je organizovať púte do Vysokej nad Uhom k hrobu Božej služobnice, prijímať pútnikov, vytvárať a zabezpečovať program duchovných obnov pre školy, birmovancov a rozličné spoločenstvá. Má na starosti vytváranie materiálov a vydávanie publikácií o Anke. V Domčeku žije aj spoločenstvo dobrovoľníkov, ktorí sa starajú o chod, voláme ich tímaci.

Rektor Pastoračného centra vo Vysokej nad Uhom otec Pavol Hudák
Foto: www.ttkbssk

Ak sa vrátíme do minulosti, aký podnet dal do pohybu celú túto pastoračiu?

Študenti z vysokých škôl v Košiciach počuli pred dvadsiatimi rokmi prvýkrát o Anke na svätej omši, keď som predstavil jej príbeh. Na ich podnet sme začali chodiť do Vysokej nad Uhom k jej hrobu modliť sa. Vtedy vznikalo aj Univerzitné pastoračné centrum v Košiciach, a to potom začalo organizovať púte a duchovné obnovy v jej rodisku. Vysokoškooláci robili animátorov a pozývali tam už svojich mladších súrodencov a kamarátov. Tak sa začal znižovať priemerný vek účastníkov Púte radosti. Keďže vznikali vzťahy a manželstvá, začali sme organizovať Púte rodín a následne Púte zrelosti pre účastníkov nad 23 rokov. Všetko sa vyvíjalo prirodzene a spontánne podľa potreby.

Môže byť život tejto jednoduchej dievčiny „hlasom“ pre súčasnosť?

Anka sa narodila v jednoduchej rodine. Mala staršieho brata a staršiu sestru z prvého manželstva svojej mamy, ktorá odovdela a potom sa opäť vydala. Keď Anka mala desať rokov, zomrela im mama. Stala sa polosiroťou podobne ako predtým jej sestra, keď jej zomrel otec. Počas oslobodzovania sovietskou armádou jeden vojak ju chcel znásilniť. Keďže sa mu Anka nechcela podvoliť, tak ju zastrelil. Stihla vykriknúť: „Apočko, zbohom! Ježiš, Mária, Jozef.“ Anka Kolesárová zomrela kvôli sebaúcte. Nechcela sa dať pošpiniť, ale radšej si volila smrť. Tým nám ukázala, že čistota je dôležitá hodnota a je základom zdravého vzťahu. Mladých ľudí ženie prirodzená túžba poznávať nepoznané a hľadať odvážne projekty. Na to, aby sa mladý človek rozhodol mať čistý vzťah, potrebuje mať odvalu. A tomu sa tu učíme. Nebáť sa svedčiť o čistote, aby sa stal život požehnaním.

Čistota v súčasnej presexualizovanej dobe začína byť znova aktuálna. Je výzvou, ako prekročiť samého seba a odmietnuť konzumnú mentalitu.

Kde sa rozmohol hriech, tam sa ešte viac rozmohla Božia milosť. Hriech spôsobuje neveru, neúctu, rozvody, rozbité rodiny... peklo na zemi. Táto doba je plná týchto bolestí. Vidíme ju všade. Mladí ľudia zranení týmto stavom túžia po lepšej budúcnosti, niektorí to už vzdali a idú „dolu vodou“. No množstvo ľudí žije s nádejou, že „snáď to bude dobré“. Práve tu je

miesto pre Cirkev, pre tých, ktorí ohlasujú radostnú zvesť, že Boh je milosrdenstvo, kriese duchovne mŕtvych a dáva nádej každému, stačí sa rozhodnúť. Všetky tieto aktivity pri hrobe Božej služobnice Anny Kolesárovej vznikli z túžob mladých po úprimnom a pravdivom vzťahu. Máme krásne ovocie osemnástich rokov, svedectvá mnohých mladých, ktorí sa znovuzrodili na tomto mieste a tých, ktorí vďaka príkladu Anky Kolesárovej sa zachovali čistí do manželstva a teraz vychovávajú šťastné deti.

Stáli ste pri úplnom zrode centra a ste aj jeho prvým rektorom. Máte okolo seba mladých veriacich ľudí. Oslovuje však odkaz A. Kolesárovej aj neveriacich?

Pre neveriacich je ťažšie pochopiť myšlienku, že pre panenstvo sa dala zabiť. Vážia si však jej obeť života. Keď diskutujeme o vernosti, o sebaúcte, o psychohygiene, na základe uváženia rozumu priznávajú, že vytrvať čistí do manželstva je dobré a pekné. Samozrejme často podliehajú trendom tejto doby a žijú nečisto kvôli slabosti. V podstate uznávajú čistotu do tej miery, kým sa ich to netýka. Avšak ak niekto nájde veriaceho človeka s týmito morálnymi hodnotami, je ochotný aj neveriaci človek žiť čistotu z lásky k tej osobe, lebo vie, že to ona chce a raz to prinesie dobro do ich vzťahu. Každý vzťah je jedinečný, má svoje boje, pády aj víťazstvá. My sa snažíme ich povzbudiť, aby kráčali správnym smerom a aby sa nikdy nevzdávali.

Foto: www.chistendomblog.com

“ANKA KOLESÁROVÁ NÁM UKAZUJE, ŽE ČISTOTA JE DÔLEŽITÁ HODNOTA A JE ZÁKLADOM VZŤAHU.”

Pápež František čerstvo podpísal dekrét o blahorečení Anky Kolesárovej. Čo to pre celé Slovensko znamená?

Blahorečenie Anky Kolesárovej prinesie požehnanie do životov mnohých mladých a rodín. Stane sa patrónkou čistej lásky, ktorú budeme môcť oficiálne prosiť o pomoc a o príhovor. Blahorečením sa na Slovensko vyleje veľké množstvo milostí vliatej čnosti čistoty. Každý, kto

zatúži a poprosí, môže dostať tento dar. Otvoriť srdce pre jej príbeh znamená stať sa jeho súčasťou. Vnúterná krása prináša človeku takú radosť a pokoj, že sa jej nechce vzdať. Byť oslovený čistotou znamená byť oslovený láskou Najvyššieho, pretože on je Láska a je čistý. Prosíme o modlitby a akúkoľvek pomoc pre tento projekt záchranu rodín a mladých. Anka Kolesárová, pomáhaj nám!

TÉMA

MÁME VZDELANOSTNÉ A HODNOTOVÉ VÁKUUM

Martin Píry
(právník, vysokoškolský
pedagóg)

Postoj k hodnote života a právu na život by mal predstavovať základné intelektuálne vybavenie mladého vysokoškolsky vzdelaného človeka. Úcta jedného človeka k druhému, samozrejme, nie je otázka vysokoškolského vzdelania. To by však malo zabezpečiť rozumové poznanie o absolútnosti práva na život a rovnosti hodnoty života. Dnes, žiaľ, ani na právnických fakultách nie je predmetom výučby prirodzené právo či osobitný zreteľ na ochranu života ako témy a teda aj na súvisiace otázky hodnoty života.

Rovnaké negatívne skúsenosti sú však aj s vedomosťami od absolventov stredných škôl. Napríklad história, ktorá ponúka viaceré empirické zdôvodnenia, je bohužiaľ v záujme rozvíjania kreativity mladých ľudí skutočne pozbavená faktov a ponechaná na abstraktnú rovinu diskusie. Absolvent strednej školy mnohokrát netuší, čo je to eugenika a čo predstavovali eugenické zákony v nacistickom Nemecku. Toto vzdelanostné vákuum je navyše

sprevádzané aj hodnotovým vákuom, keďže v rodinách sme len ojedinele svedkami výchovy k vyšším princípom a hodnotám. O katastrofálnom rozsahu zlyhania úcty k životu je možné sa presvedčiť pri reakcii paralelného sveta internetu na tému dodávky smrti, teda dodávky, kde boli zaživa uvarení utečenci. Na teologických a niektorých filozofických fakultách, kde sa tejto téme možno venuje viac času a viac priestoru, sa však táto téma neraz izoluje od reálneho právneho prostredia s reálnymi súvislosťami - ako legislatívneho procesu, tak aj teórie a filozofie práva. Pre porovnanie, v Spojených štátoch amerických je súčasťou ponuky výučby na právnickej fakulte najznámejšej Harvardskej univerzity predmet Katolícka sociálna náuka. Je preto prirodzené, že jeden z dôsledkov takéhoto systému vzdelávania je vznik istého percenta hodnotovo orientovaných právnikov. Výsledkom je aj majorita konzervatívne orientovaných sudcov potvrdením napr. Neila Gorsucha na poste Najvyššieho súdu USA. Pravda však je, že systém amerického práva priamo predpokladá prelínanie systémov prirodzeného práva s právom formálnym, rozumej civilným alebo štátnym. V anglo-americkéj právnej škole sa veľmi dlho vedie diskusia o vzťahu prirodzeného práva a pozitívneho práva a o limitoch zákonodarných orgánov. V európskom kontexte sa takáto diskusia odohrala predovšetkým ako reflexia na nacistické norimberské zákony a ich neplatnosť. Práve prirodzené právo odôvodňuje neplatnosť týchto zlých zákonov. Podobná diskusia je však, žiaľ, v podmienkach

Foto: www.unsplash.com

“PRIRODZENÉ PRÁVO JE MOSTOM, KTORÝ DOKÁŽE SPOJIŤ RÔZNE HODNOTOVÉ A KULTÚRNE TÁBORY.”

Slovenska prakticky nereálna. Sem-tam niekoľko odvážlivcov začne viesť diskusiu na témy ako osoba, právo na život a hodnota života. Následná diskusia so študentmi prináša istú mieru optimizmu minimálne v odvahe mladých ľudí klásť si existenciálne otázky. Mladého človeka intuitívne priťahujú princípy prirodzeného práva a ak dnes existuje dôvod, prečo o mladých v tomto kontexte tak málo počuť, prečo máme málo právnikov hlásiacich sa k tejto názorovej platforme, dôvod je v katastrofálne malom odbornom povedomí. Uvediem niekoľko vysvetľujúcich príkladov.

V teórií ľudských práv sa stále spomína ako ich historický základ francúzska revolúcia, Deklarácia nezávislosti, alebo sa dokonca obmedzujú na vývoj spoločnosti po druhej svetovej vojne. Španielsky scholastici zo začiatku 16. storočia, ktorí prví definovali rovnosť osoby nadväzujúc na učenie Tomáša Akvinského a ktorých učenie tvorilo

predlohu Deklarácie nezávislosti USA, sú pre univerzitný a, žiaľ, mnohokrát aj katolícky svet, záhadným miestom v historickej mape ľudských práv. Moderný vývoj 20. storočia sa optikou študenta politológie alebo práva môže zdať ako víťazstvo progresívnej ľavice, ktorá jediná prezentovala systém ľudských práv a preto je potrebné ju ako modernú rešpektovať. O to viac, že sa s týmto hodnotovým svetom spája tzv. sociálny kontext. Skutočnosť, že prvé ministerstvo sociálnych vecí a rodiny na svete etabloval posledný rakúsko-uhorský cisár b. Karol Habsburský a doktrínálne najširší koncept ľudských práv poskytol svetu Ján XXIII. v encyklike *Pacem in terris*, sa v žiadnych učebniciach nevyskytuje. Tak sa ľahko prezentuje sociálne inžinierstvo ľavice ako nesmierne pokrokové a učenie Katolíckej cirkvi o spoločnosti ako zaostalé a stredoveké. Rétorika sociálneho inžinierstva spočívajúca

v udeľovaní práv a stále viac práv nových (ad absurdum) sa zdá z prvého počutia veľmi príťažlivá. Napriek tomu, že celé dejiny popierajú túto ideu ako postavenú proti všetkým logickým a racionálnym, ale aj metafyzickým a nadprirodzeným princípom. Vychádzajú z učenia Tomáša Akvinského, Aristotela, Francisca de Vitoriu a rozsudku Norimberského tribunálu, ale aj samotného rozumu, žiaden orgán ani človek nemôže udeliť nikomu základné práva vrátane práva na život, ale ich len uznať ako existujúce samé o sebe. Tento základný rozdiel je prameňom, z ktorého vychádza moderný marxizmus, a ktorý je zdrojom nepochopenia. Na univerzitnej pôde sa však zdá, že dnes sú práve ľavicové myšlienky atraktívne. Tak sa témami na diskusiu v akademickom prostredí stávajú myšlienky Petra Singera alebo Richarda Posnera, postmoderny, ktorá hlása opodstatnenosť infanticidy, ľudské právo na smrť, obchodovanie s deťmi a podobne.

Všetky snahy o popretie prirodzeného práva nachádzajú ochotných adresátov v dôsledku vákua, ktoré sme svojim nekonaním zanechali. Dnes sa zdá, akoby sme hľadali nové riešenia otázok vrátane veľkej témy rešpektu k životu. Som však toho názoru, že je skôr potrebné otvoriť „staré“ spisy a s pokorou skonštatovať, že nič nové nevieme objaviť, lebo všetko už bolo povedané. Naša úloha je však inde. Sprostredkovať toto učenie širokej verejnosti. Vyzýva k tomu Ján XXIII. v *Mater et Magistra* a viac ráz pri rôznych príležitostiach o tom hovoril aj Ján Pavol II., ktorý nám bol taký blízky. Práve poľský pápež povedal v jednej

súvislosti myšlienku, že prirodzené právo je mostom, ktorý dokáže spojiť rôzne hodnotové a kultúrne tábory. Sudca Najvyššieho súdu USA Neil Gorsuch vo svojej knihe o samovražde a eutanázii hovorí, že princípy prirodzeného práva, tak ako to už povedal aj apoštol Pavol, sú pevne zakorenené v každom človeku a sú poznateľné rozumom. Tento ťažko spochybniteľný fakt preto treba brať ako východisko pre postavenie mostu medzi civilným právom (pozitívnym alebo formálnym) a prirodzeným právom. Tak ako je v stavebníctve dôležitá technológia, v komunikácii so študentmi je dôležitá pokora, forma a schopnosť počúvať aj názory, ktoré nám nie sú celkom príjemné. Dovolím si na záver uviesť dôležitý fakt. Podľa knihy *Levitikus* sa Bohu dáva len dokonalá obeta v podobe bezchybného zvierata. Ak dávame teda obeť v podobe komunikácie predovšetkým s mladými ľuďmi, ktorí v ére google majú dostatok informačných zdrojov, musíme sa snažiť byť odborne „bezchybní“ a neustále sa vzdelávaním aj sami zdokonaľovať. Mladý človek je totiž citlivý na táranie, povrchnosť a bezobsažnosť, ktorej sme tak často svedkami či už v internetových diskusiách alebo dokonca v televízii či rozhlase. Preto predpokladom úspešne zvládnutého dialógu s verejnosťou a mnohokrát ateistickou verejnosťou je veľmi tvrdá práca na sebe. Iba tak sa môže stať človek úspešným staviteľom „mosta prirodzeného práva“, ktorý svet preniesie od spoločnosti relativizujúcej život k spoločnosti absolútne rešpektujúcej hodnotu života.

NOVÉ TRENDY VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Renáta Ocilková

Liberálny mainstream a odklon od skutočných hodnôt, oslabujúci identitu detí, mládeže a taktiež rodín, sa infiltruje do nášho podvedomia rôznymi, často aj sofistikovanými, spôsobmi. Jednou z foriem oslabenia identity muža a ženy je ponuka rôznych výchovno-vzdelávacích programov tohto trendu. Niektoré prichádzajú cez odporúčania medzinárodných organizácií, iné zas rovno ako vypracované príručky pre učiteľov či mladých ľudí. Uvádzam niekoľko konkrétnych príkladov tohto zjavného či podprahového podsúvania ideológie do vzdelávania.

Výbory OSN (pre odstránenie diskriminácie žien, pre hospodárske sociálne a kultúrne práva, pre práva dieťaťa) vyjadrili vo svojich odporúčaní voči Slovensku „znepokojenie nad nedostatočným prístupom k sexuálnej výchove na školách“ a nad tým, že „výchova o sexuálnom a reprodukčnom zdraví ešte nie je súčasťou školských osnov“. Štandardy z dielne Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) z r. 2010 – *Sexuálna výchova v Európe* - odporúčajú už deťom vo veku 0 – 4 roky podávať informácie o pôžitku z dotýkania sa vlastného tela a skorej masturbácii

tak, aby deti „objavovali vlastné telo a vlastné genitálie“. Deti v tomto veku podľa WHO majú právo poznať „rodovú identitu“. Deťom vo veku 4 – 6 rokov sa majú podávať informácie o vzťahu medzi rovnakým pohlavím; hovoriť o sexuálnych témach tak, aby v tejto oblasti získali komunikačné zručnosti; učiteľia, vychovávatelia majú s deťmi hovoriť o pôžitku z dotýkania sa vlastného tela a zo skorej masturbácie. Dokument *Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike* uvádza, že je potrebné zabezpečiť, aby „objektívne informácie ohľadom sexuálnej orientácie, rodovej identity a rodových prejavov boli súčasťou štátnych vzdelávacích programov a učebných osnov“ celoživotného formálneho i neformálneho vzdelávania. Školy majú podľa tohto dokumentu vytvoriť bezpečné a podporné prostredie pre mladé lesby, gejov, bisexuálov, transsexuálov a intersexuálov.

Aký je súčasný stav vo vzdelávaní u nás? Medzi akreditovanými programami pre kontinuálne vzdelávanie učiteľov nájdeme aj programy o rodovej rovnosti a rodovo citlivej pedagogike či rodovo citlivej výchove. Taktiež sa tam nachádza výchova k manželstvu a rodičovstvu, ale nie v tej verzii, ako ju poznáme od pôvodných autorov, ale je naplnená úplne iným obsahom: „sexuálny kvíz, spoznávanie sa, sexuálne deviácie, sexuálne delikty, homosexualita; roly a rolové očakávania, sebauspokojovanie či rod a rodovo citlivá výchova, sexualita a rodovosť; rodové stereotypy a ich prekonávanie“. Program *Nové trendy výchovy a vzdelávania v oblasti ľudských práv* obsahuje témy ako: rodová identita,

**“RODIČIA BY SA MALI ZAUJÍMAŤ,
AKÉ VÝCHOVNÉ PROGRAMY
A POMÔCKY MAJÚ ICH DETI
V ŠKOLÁCH.”**

rodová rola, rodičovstvo a stereotypy, rodina a status rodovej výchovy.

Okrem toho školy dostávajú množstvo ponúk od mimovládnych, ale aj štátnych organizácií:

Úrad verejného zdravotníctva – program Hrou proti AIDS: od 7. ročníka ZŠ deti skladajú puzzle mileneckej dvojice; v téme sexualita rečou tela – znázorňujú pantomímou: byť homosexuál; flirtovať; maznať sa; francúzske milovanie; bezpečnejší chránený sex; cucflek a podobne. Spoločnosť pre plánované rodičovstvo ponúka Sexuálnu výchovu realizovanú s finančnou podporou Úradu vlády SR od 2. stupňa základných škôl (z jej obsahu: rod oddelený od biologického pohlavia; homosexualita, bisexualita, masturbácia, antikoncepcia je predstavovaná ako normálna. Deťom sú vysvetľované pojmy: exhibicionizmus, fetišizmus, prostitúcia, transvestita, transsexuál, masochizmus, sadizmus, petting, sexuálny styk a iné).

Umelecká agentúra AmOS má v ponuke: Hovorme o sexe (sexuálna výchova), podporená Ministerstvom kultúry, v spolupráci so Spoločnosťou pre plánované rodičovstvo. Iniciatíva Inakosť poskytuje: Tréning v oblasti predchádzania homofóbie a transfóbie pre študentov pedagogického a humanitného zamerania. Informačné centrum mladých vydalo brožúrky *Sexualita dievčat*, *Sexualita chlapcov* (vydané s finančnou podporou ministerstva školstva) a hovorí napríklad o tom, že sebauspokojovanie je normálne, pričom učia dievčatá, aby vždy mali pri sebe prezervatív. Pred

približne dvoma rokmi dostali učitelia NOS (Náuky o spoločnosti) tzv. pomôcku pre učiteľov *Európske občianstvo – Nárokuje si svoje právo!*, ktorá hovorí o digitálnom súkromí; právach LGBTQI osôb; pracovnom a sociálnom práve; migrácii; právach Rómov a o občianstve EÚ. V prípade pracovného a sociálneho práva rozoberá prípad poľskej rodiny, ktorá nechcela prihlásiť svojho syna na náboženstvo. A keďže bol s touto požiadavkou v škole jediný, škola kvôli jednému žiakovi nevyučovala alternatívnu etiku. Rodina sa najprv sťažovala na ministerstvo školstva, kde dali za pravdu škole. A tak sa údajná poľská rodina obrátila na Európsky súd pre ľudské práva, ktorý uznal, že boli pošliapané ich práva. Prípad vytvoril dojem, že kresťania pošliapali ľudské práva agnostikov. V kapitole „Práva migrantov“ je uvedená štúdia s názvom: Sexuálna orientácia ako dôvod na ochranu utečencov. V kapitole o právach LGBTQI tzv. prípadová štúdia hovorí o rumunskom futbalovom manažérovi, ktorý údajne odmietol prijať hráča s homosexuálnou orientáciou. Celá príručka podprahovo podsúva presvedčenie, že Poľsko nie je až taká katolícka krajina, ako sa zdá, a že jedna z najmladších členských krajín EÚ – Rumunsko – je moderná progresívna krajina, ktorá sa už vie vysporiadať s diskrimináciou LGBTQI skupiny.

Tieto a mnohé ďalšie ponuky sú výzvou do radov skutočných odborníkov na ľudské práva, do radov rodičov i učiteľov, aby precízne skúmali ponuky, múdro rozlišovali, a aby sa zaujímali, aké „pomôcky“ dostávajú učitelia. Len takto je možné chrániť sa pred prienikom ideologických programov do škôl.

TÉMA

ALTERNATÍVNA MEDICÍNA A LIEČITELIA

Mons. Vladimír Thurzo
(morálny teológ,
dekan RKCMBF UK)

Alternatívna medicína prežíva už niekoľko desaťročí veľký rozkvet. Ide o fenomén, ktorý sústavne narastá, čo do počtu návštev u poskytovateľov

alternatívnej medicíny, objemu zaplatených finančných prostriedkov a taktiež používaných metód. Určite je vhodné sa zamyslieť nad príčinami tohto javu, pretože súvisia aj s vývojom situácie v klasickej medicíne. Prvým javom, s ktorým sa stretáva takmer každý, je pretechnizovanosť a odosobnenie klasickej medicíny. Pacient sa už dnes necíti u lekára ako chorý človek s telesnými alebo duševnými problémami, ale skôr ako diagnostický prípad a subjekt množstva laboratórnych testov a pomocných vyšetrení. Lekár je neraz zavalený množstvom administratívy, ktorá mu nedovoľuje venovať dostatok času pacientovi. Nebolo

Foto: www.unsplash.com

“PACIENTOVI MOMENTÁLNY POCIT ÚLAVY POSTAČUJE NA TO, ABY LIEČITEĽA NAVŠTEVOVAL OPAKOVANE. V KONEČNOM DÔSLEDKU SA VŠAK MÔŽE DOSTAŤ DO VÁŽNYCH DUCHOVNÝCH ČI DUŠEVNÝCH PROBLÉMOV.”

by správne viniť z tohto prístupu lekára, pretože je súčasťou byrokratického systému, ktorý prenikol celý život nevynímajúc medicínu. Na rozdiel od toho liečiteľ nepotrebuje písať žiadne správy a celý čas venuje iba klientovi, ktorého má dostatok, pretože si ho nechá patrične zaplatiť. Ďalším fenoménom je prílišná špecializácia, ktorá vedie k strate komplexného pohľadu na človeka. Pacient, ktorý má vážny problém, vystrieda aj niekoľko odborníkov a každý z nich sa venuje iba určitému orgánu alebo systému, no chýba jednotiaci prvok. Alternatívna medicína, ktorá je takmer vždy holistická (celostná), stavia práve na tomto protiklade. Veľkým ťahákom k alternatívnej medicíne môže byť psychosomatické ochorenie, ktoré sa prejavuje ťažkosťami rôzneho prejavu. Lekárske vyšetrenia a laboratórne testy môžu byť v poriadku a pacient sa cíti stále rovnako alebo sa jeho stav ešte zhoršuje. Lekár nevie ochorenie diagnostikovať a medikamentózna liečba by bola neúčinná. Pacient môže mať duševný alebo duchovný problém, ktorý nevie presne špecifikovať a preto sa nevie obrátiť na správneho odborníka, ktorým môže byť napríklad kňaz alebo psychiater. Liečiteľ však príde s riešením, ktoré reálne môže priniesť pacientovi úľavu i keď nie vyliečenie. Pacientovi momentálny pocit úľavy postačuje na to, aby liečiteľa navštevoval opakovane. V konečnom dôsledku sa však môže dostať do vážnych duchovných či duševných problémov, pretože tzv. pomoc liečiteľa môže mať aj okultné pozadie.

Ďalšou skutočnosťou, s ktorou sa dnešný človek ťažko zmieruje, je istá bezmocnosť medicíny pri ťažkých alebo neliečiteľných chorobách. Vďaka úžasným výsledkom vedy si ľudia čoraz ťažšie pripúšťajú, že medicína nie je všemocná. Mnohí, i keď si to nepriznajú, žijú v presvedčení, že človek disponuje garantovaným právom na zdravie. Pri mnohých chorobách však lekár nevie ponúknuť úplné vyliečenie, ale iba stabilizáciu stavu, prípadne nanajvyššiu terapiu bolesti. Na chorom človeku tak môže spočívať najväčšie bremeno v podobe prijatia choroby, zmierenia sa so svojím stavom alebo akceptovania hendikepu či iných obmedzení. Ak sa so svojím stavom nevie zmieriť, hľadá pomoc mimo klasickej medicíny, ktorá v jeho očiach zlyhala, a utieka sa k alternatívnej medicíne. Doslova modlou sa v dnešnej dobe stalo zdravie a zdravý spôsob života. Aj zdraví ľudia, niekedy motivovaní bezdôvodným iracionálnym strachom, sú schopní investovať nemalé prostriedky do prevencie. Zvlášť ak sú konfrontovaní s ochorením blízkej osoby, ich strach rastie a úmerne k nemu vzrastá aj úsilie predísť vzniku ochorenia. V takom prípade sa utiekajú k šarlatánom, ktorí ťažiac z ich strachu ponúkajú riešenia, ktoré majú iba málo spoločné so zdravým rozumom. Ide väčšinou o zhromažďovanie a pôsobenie rôznych energií, ktorých existencia nikdy nebola preukázaná. Veľkým paradoxom alternatívnej medicíny je vysoká cena za služby alebo „liečebné“ produkty, ktorú by za klasické lieky pacient nebol ochotný zaplatiť.

Špecifickým prípadom sú homeopatiká. Ich cena síce môže byť nižšia ako u klasických liekov určených na tú istú chorobu, ale vzhľadom na to, že nemajú žiadnu účinnosť, sú aj tak predražené. Bolo by potrebné ich cenu porovnávať nie s liekmi, ale napríklad s cenou laktózy alebo glukózy, pretože ich účinnosť je porovnateľná. Vážnym argumentom v prospech alternatívnej medicíny je zdôrazňovanie, že nemá vedľajšie alebo nežiaduce účinky. Jedným z fenoménov dnešnej doby je totiž návrat k prírode, z čoho ťaží práve alternatívna medicína. Ak si pacient prečíta príbalový leták ktoréhokoľvek klasického lieku, je zrejmé, že nemá šancu obstať v konkurencii s tým, čo mu ponúkajú liečitelia, ktorí vedia v klientovi vzbudiť strach z vedľajších účinkov. Tvrdenie, že metódy alternatívnej medicíny sú úplne neškodné, nie je pravdivé. Pri nevhodnom použití môžu aj tieto ublížiť, ale pacienta na to nikto neupozorní. Pri homeopatii, akupunktúre či používaní rôznych energií (napr. čchi energie) nehrozí síce priame nebezpečenstvo fyziologického charakteru, ale otázne je ich duchovné pozadie. Dnes sa masívne propaguje názor, že homeopatia, reiki, akupunktúra a ďalšie postupy patria medzi prírodné liečebné metódy. Ide o vážne nedorozumenie, pretože pôsobenie týchto metód nemožno vysvetliť prirodzeným spôsobom. Je nevyhnutné prijať určitú filozofiu, priamo náboženský alebo okultný systém, ktorý je vysvetľujúcim modelom ich účinku. Na pochopenie mechanizmu účinku

je teda potrebná zmena svetonázoru či náboženského zmýšľania. Tieto metódy preto nemožno považovať za prírodné v pravom zmysle slova. Veľkým problémom je, že ak pacient odmietne alebo preruší klasickú medicínu, zanedbá liečenie, ktoré mu ponúka lekár – špecialista, čo môže mať fatálne následky.

Rozmach alternatívnej medicíny má nakoniec aj duchovné dôvody. V ostatných desaťročiach dochádza najmä v Európe k odklonu od kresťanstva a od tradičných cirkví. Človek je tvor prirodzene náboženský a keď opustí tradičné náboženstvo, siahne po alternatíve, väčšinou po niektorej z novodobých foriem religiozity, ktoré sú charakteristické synkretizmom pohanských kultov, povier, prvkov východných náboženstiev a agnosticizmu. Neprijateľné a nezmyselné sú metódy, ktoré vychádzajú z predstavy o existencii minulých životov a prenose karmy do súčasnosti. Žiadne minulé životy neexistujú, náuka o reinkarnácii je z pohľadu kresťana neprijateľná, nepravdivá a absolútne nezlučiteľná s kresťanstvom. Človek je stvorený pre večný život a pokiaľ túto túžbu nenaplní zmysluplná kresťanská odpoveď, utieka sa k jednoduchšej a ľahšie dosiahnuteľnej alternatíve. Uprázdnené miesto po skutočnom náboženstve môže obsadiť okultizmus, ktorý v konečnom dôsledku spôsobí problémy, s ktorými si dotýčný nevie poradiť.

Článok vyšiel v Naša nemocnica 2/2017

ZO ZÁPISNÍKA

Anna Záborská,
europoslankyňa

Úkladná vražda mladého páru, novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice archeologičky Martiny Kušnírovej, otriasla základmi slovenskej spoločnosti. Témy, o ktorých Ján Kuciak písal, sa totiž dostali na prvé priečky v rebríčku možných motívov vraha. Jeden z posledných príbehov, o ktorom Ján Kuciak písal, sa týkal protizákonného internetového obchodu s potratovými tabletkami. Na prvý pohľad vôbec nesúvisí s veľkými kauzami daňových podvodov, korupcie či klientelizmu, ktoré tak oslabili našu dôveru k štátu a jeho inštitúciám. Ale práve na tomto „malom“ prípade môžeme vidieť, ako strata morálneho kompasu ľudí nakoniec dovedie k nedodržiavaniu zákona. Spoločnosť, ktorá relativizuje hodnotu nenarodeného ľudského života, nevie morálne odsúdiť tých, ktorí zarábajú na ženách v ťažkej životnej situácii. Len s problémami dokáže zakázať takýto biznis zákonom a jeho vynucovanie pre ňu nie je prioritou. Morálka spoločnosti vychádza z hodnôt, ktoré absolútna väčšina jej členov prijala za svoje. Dáva človeku kompas, ktorý mu pomáha správne konať v každej situácii. Ako kresťania veríme, že zdrojom týchto hodnôt je Bohom zjavená pravda o človeku. Veríme, že je v ľudských silách túto pravdu rozumom spoznať. A rovnako veríme, že prameňom poznania tejto pravdy sú svedectvá evanjelistov o živote

Ježiša Krista. Prirovnanie, v ktorom Ježiš hovorí, že skôr, než niekomu vyberieme triesku z oka, máme si najprv vybrať brvno z toho nášho, porozumieme len vtedy, ak ho prefiltrujeme vlastnou skúsenosťou: Zažil som niekedy ja sám takúto na pohľad absurdnú, ale vlastne v niečom podobnú situáciu? Žijeme v zložito usporiadanej spoločnosti, v ktorej je každý závislý od ostatných. Naši susedia z daní prispievajú na platy učiteľiek v škole našich detí, všetci sa skladáme na platy lekárov a chod nemocníc, na fungovanie úradov, odhŕňanie snehu, služobnú pištoľ policajta či dôchodok pani z vedľajšieho vchodu. Aby tento zložitý systém fungoval, potrebuje morálny základ. No viera v Boha je dar, nemožno ju nikomu predpísať. Jedinou nádejou je dnes preto - možno prekvapivo - rodina. Práve v nej v prvých rokoch života deti objavujú a rozvíjajú schopnosť empatie. Detská vnímavosť k druhým ľuďom je spoločným menovateľom a predchodcom morálnych cností dospelých. Politická kríza, ktorú dnes prežívame, má svoj pôvod v kríze hodnôt. Výmena skorumpovaných politikov môže byť začiatkom zmeny k lepšiemu, ale sama osebe nestačí. Musíme sa zmeniť aj my sami, aby sme z anonymnej spoločnosti postupne vybudovali spoločenstvo s morálnym kompasom, v ktorom je ľudský život a jeho dôstojnosť základnou hodnotou.

KONKRÉTNÁ POMOC

POČET PRÍPADOV NÁM NARÁSTOL

Petra Heretová,
psychologička Poradne Alexis

V čase od novembra až do uzávierky tohto čísla máme v Poradni Alexis zvýšené množstvo prípadov a táto „vlna“ stále nekončí. Celkom určite to súvisí s tým, že poradňa bola v posledných mesiacoch spropagovaná v rôznych informačných

Foto: Stanislav Pietrik

materiáloch spolupracujúcich organizácií, za čo sme veľmi vďační, a tiež v médiách v súvislosti s výročím projektu Zachráňme životy. Napríklad k 5. marcu máme tento rok v poradni už 36 nových prípadov. Pre porovnanie, vlani v rovnakom čase ich bolo 22. Ak to takto bude pokračovať aj naďalej, zrejme budeme potrebovať novú kolegyňu, čo je však pre poradňu bez pomoci darcov finančne neúnosné. Zatiaľ vieme v tomto roku o jednej mamičke, ktorá sa po komunikácii s nami

rozhodla dieťaťko si nechať. Žiaľ, vo viacerých prípadoch predpokladáme, že sa skončili zle – v štyroch zo spomínaných prípadov nám volali ľudia, ktorí si mysleli, že u nás v poradni je možné objednať sa na interrupciu, pevne rozhodnutí, že neplánované tehotenstvo chcú riešiť práve takto. V situáciách ako „ja ani neviem, kto je otec, bolo to na párty a veľa si z nej nepamätám“ či „v žiadnom prípade sa to nesmie narodiť, veď by sa o všetkom dozvedela manželka“ je len malá nádej, že racionálnymi argumentmi prelomíme postoje volajúceho.

Momentálne intenzívne žijeme kampaňou na získanie 2 % z daní. Šikovní kolegovia z Fóra života pre nás natočili päť videí, v ktorých sa naši priaznivci môžu

oboznámiť s modelovými situáciami, aké s klientkami riešime, a tiež sa dozvedieť, ako nás môžu podporiť. Touto cestou sa tiež chceme srdečne poďakovať všetkým, ktorí sa na natáčaní podieľali, a to bez nároku na honorár. Videá sú zverejnené aj na našom youtube kanáli (nájdete ich pod heslom Poradňa Alexis) - pozývame všetkých priaznivcov našej poradne nielen si ich pozrieť, ale aj šíriť medzi známymi a tým nám pomôcť zabezpečiť si financie na ďalšie fungovanie. Vopred ďakujeme za všetku podporu.

ZO ZÁPISNÍKA

Branislav Škripek,
europoslanec

Ako tieňový spravodajca som pracoval na troch zaujímavých dokumentoch. Prvý sa zaoberal európskym ochranným príkazom (EOP), ktorý by mal zabrániť kontaktu medzi páchatelom alebo potenciálnym páchatelom a obeťou. V praxi to znamená, že ak je obeť v jednom štáte chránená pred páchatelom, tak takej istej ochrany sa jej má dostať aj v ostatných členských štátoch. No počas dvoch rokov, odkedy platí smernica, sa uplatnilo len sedem takýchto prípadov v celej EÚ. Žiaľ, nakoniec som aj tak musel hlasovať proti tomuto dokumentu, lebo definuje Istanburský dohovor ako prostriedok, ktorý lepšie pomôže implementovať EOP. A samozrejme, tlačí na členské štáty, aby ID prijali. EP sa každý rok zaoberá i stavom ľudských práv. Bol som tieňovým spravodajcom aj tejto správy. Po jej preštudovaní som nadobudol dojem, že Európa je akýmsi kontinentom strachu, ovládaným fóbiami. Spomína sa tu xenofóbia, transfóbia, islamofóbia, intersexfóbia, homofóbia, afrofóbia – strach zo všetkých vrstiev, rás a skupinových identít. Neprimerane sa skupina homofóbov rozrastá o tých, čo majú odlišný názor na spôsob spoluzitia medzi ľuďmi, mužmi a ženami. Ľudia začínajú mať strach verejne povedať svoj názor na zavádzanie nových sociologických a hodnotových rámcov. Kde sa teda stráca právo nesúhlasiť? To je naše základné

právo. Prečo sú tí, čo majú odlišný názor okamžite nálepkovaní ako fanatici, populisti, fundamentalisti? Európa by sa nemala báť rozmanitosti, najmä nie tej názorovej. No a táto správa o ľudských právach opäť apelovala na urýchlené ratifikovanie ID členskými štátmi. Tretina štátov EÚ ho ešte neratifikovala. Čo ak tak nikdy neurobia? Bude sa akceptovať ich rozhodnutie? Aj keď táto správa prešla, išlo o nelegislatívne uznesenie, takže nie je právne záväzná pre Slovensko. Ako tieňový spravodajca som sa vyjadroval aj k dokumentu, ktorý rieši obchodné dohody mimo EÚ. Bol tam silný dôraz na postavenie žien. Hlavne ženy v tretích krajinách zakusujú útlak, vykorisťovanie v práci, obchoduje sa s nimi ako s tovarom a pod. Bol by som skutočne rád, ak by EÚ riešila aj takéto veci. Ale opäť pod rúskom dobrého sa do dokumentu vplazila genderová ideológia. V hĺbke vecí vlastne v týchto obchodných dohodách tretím krajinám vravíme, že zlepšenie štandardov života sa o. i. dosiahne bezpečným pozabíjaním dostatočného množstva počatých detí! Volá sa to - sprístupnenie sexuálnych a reprodukčných práv. A keď štáty schvália tieto nové „nadpráva“, tak im budú schválené dotácie z EÚ, ktoré zabezpečia lepší životný štandard. Hlasoval som PROTI, lebo toto nie je nič iné ako vyvážanie ideológie do tretích krajín.

KONKRÉTNÁ POMOC

ZACHRÁŇME ŽIVOTY NABRALO NOVÚ ENERGIU

Mária Demeterová,
koordinátorka projektu ZŽ

Projekt Zachráňme životy, ťažiskový projekt v oblasti konkrétnej pomoci, vstúpil na prahu nového roka do druhého desaťročia. Slávnostné chvíle vystriedali dni každodennej poctivej práce všetkých, ktorí majú na fungovaní projektu podiel. Spolupracovníci, poskytovatelia aj tvorcovia projektu sa zamýšľali nad novými návrhmi a prehodnocovali podnety, ktoré získali na spoločných stretnutiach v rámci desaťročného jubilea. Všetci sme získali novú energiu robiť svoju prácu v prospech tých, ktorí to skutočne potrebujú. Rozbehli sa práce na aktualizácii a zjednodušení centrálného informačného miesta projektu, internetovej stránke www.zachranmezivoty.sk. Usilujeme sa ešte pohotovejšie reagovať na otázky, emaily a podnety darcov a spolupracovníkov. Z mesiaca na mesiac rastie počet pravidelných darcov a tým aj príjemkýň pomoci, ale aj spolupracovníkov, poskytovateľov pomoci a ďalších ochotných pomocníkov. Ľudia pochopili, že pravidelná pomoc je najúčinnjšia.

Najčastejšie darcovia prispievajú sumou 20, 30 eur, ale za ostatné tri mesiace boli niektoré dary aj vyššie. Garanciu efektívneho využitia darov zabezpečuje transparentný finančný tok a profesionálne služby poskytovateľov pomoci. Žien s deťmi a rodín s rozličným zložitým osudom, rôzneho veku, ale s podobnými ťažkými podmienkami na život, je stále dosť a vzhľadom na štedrosť darcov v decembri, januári a februári sme ich mohli od začiatku roka zaradiť do projektu už šesť. Postupne začleňujeme i ďalšie. Nové prípady sa do systému zapájajú na základe odporúčania spolupracujúcich organizácií a jednotlivcov, ale aj na vlastnú žiadosť žien v bezvýchodiskovej situácii. Úzko spolupracujeme aj s Poradňou Alexis a kontaktno-informačným centrom Femina v Leviciach. Odmenu nám všetkým bolo od začiatku roka narodenie dvoch krásnych chlapcov Dávidka a Šimonka (na obrázku). Ak chcete pomôcť ohrozenej žene či novému životu aj vy, informácie nájdete na www.zachranmezivoty.sk.

Nedávno narodený Šimonko dobre prospieva.
Foto: archív ZŽ

PŮŤ SV. MARGITY

ŽENY SÚ V CIRKVI A V SPOLOČNOSTI DÔLEŽITÉ

Mária Raučinová

Aj takýmto mottom „Ženy boli a sú v Cirkvi a spoločnosti dôležité“ by sa dala stručne symbolizovať letná púť spojená s prenesením ostatkov sv. Margity z Olomouca do Marcheggu, ktorú Fórum života spoluorganizuje s českou a rakúskou stranou. Ostatky budú prenesené z Olomouca do Marcheggu a pôjdu aj cez územie Slovenska.

Prečo sme sa rozhodli k púti pripojiť? Sv. Margita je patrónkou žien, ktoré majú ťažkosti s tehotenstvom a pôrodom. Právom ju teda môžeme považovať aj za patrónku Fóra života v jeho zameraní na ochranu života a konkrétnu pomoc ženám v núdzi. Svätá Margita sama bola len dievčaťom, keď zomrela (mala okolo 15 – 17 rokov), keď ju ako konvertitku z pohanstva na kresťanstvo popravili. S myšlienkou prenesenia ostatkov do Marcheggu prišiel terajší marcheggský farník Moravan Peter Skácel, ktorý sa tam presťahoval zo Slovenska. „Pýtal som sa na sviatok sv. Václava, Pane, čo môžem urobiť pre tento miestny chrám zasvätený sv. Margite? Keď som sa dozvedel, že chrám nemá

relikvie svojej patrónky, zisťoval som si historické fakty okolo Marcheggu. Toto mesto založil v roku 1260/61 Přemysl Otakar II. a olomoucký biskup Bruno zo Schauenburgu na mieste víťaznej bitky pri Kessenbrunne. Mesto bolo až do 17. stor. kráľovským mestom. Biskup Bruno s Otakarom II. sa opakovane usilovali o povýšenie olomouckého biskupstva na arcibiskupstvo (nemecké arcibiskupstvá to však zmarili). V Marcheggu bol plán vybudovať katedrálu, základy katedrály sú aj v terajšej stavbe kostola evidentné. Katedrálu tu chceli aj preto, lebo tadiaľ prechádzala Jantárová cesta, po ktorej prišli na Veľkú Moravu pred 1155 rokmi aj sv. Cyril a Metod. Práve tu sa stretávali s prvými Moravanmi. A veľkomoravská (moravsko-panonská) arcidiecéza zasahovala aj na toto územie.“ Chrám však nikdy nebol dokončený a ani ostatky sv. Margity neboli prinesené. Keďže mesto založil olomoucký biskup, pán Skácel sa obrátil na kúriu a dostal odpoveď, že relikviár je v zozname. „Teraz konečne po viac ako 750 rokoch sa sv. Margita dostane do Marcheggu,“ dodal. Dostal osobné poverenie z Olomouckého arcibiskupstva zorganizovať púť s prenesením ostatkov z Olomouca do Marcheggu.

Čo je cieľom spoločného projektu Česka, Slovenska a Rakúska? Šíriť kultúru ochrany života, tehotných žien a matiek, a posilniť význam úlohy žien v spoločnosti a v Cirkvi. Púť sa uskutoční 14. 7. – 22. 7. 2018 na trase: Olomouc – Kroměříž – Uherské Hradiště – Velehrad – Veselí – Kopčany – Vysoká pri Morave – Marchegg. Záštitu prevzali Centrum pre mládež Olomouckého arcibiskupstva

a Veľvyslanectvo ČR vo Viedni. Do púte sa z českej a moravskej strany zapoja Hnutí pro život, Modlitby matiek – česká i slovenská sekcia a skauti. Zo Slovenskej strany sme oficiálne oslovili arcibiskupa Stanislava Zvolenského a biskupa Petra Rusnáka. Fórum života spolu s Katolíckym hnutím žien Slovenska a Modlitbami matiek sa pripoja k púti s ostatkami na Velehrade a v Kopčanoch. Práve v Kopčanoch je najstarší veľkomoravský kostol zasvätený sv. Margite. Táto staroslovienska tradícia nás priviedla k myšlienke sláviť tu gréckokatolícku liturgiu. Ostatky sa budú prenášať za čestnej stráže skautov spôsobom: peši, autami, loďou, resp. autobusom. Z Olomouca, kde sa uskutoční slávnostné odovzdanie ostatkov v sobotu 14. júla, sa sprievod presunie do Kroměříža, kde bude možné uctiť si ostatky v rámci celodenného nedeľného programu v Chráme sv. Morica. V pondelok sa

sprievod presunie do Uherského Hradišta do Chrámu Ducha Svätého, odtiaľ na Velehrad, kde sa bude konať dvojdenný program vrátane bohoslužby spojený s modlitbami, meditáciami a príhovormi. Program zabezpečia Modlitby matiek a Fórum života. Potom sa sprievod presunie do mestečka Veselí (19. júla) a odtiaľ do Kopčian, kde bude púť vrcholiť na slovenskom území 20. júla gréckokatolíckou liturgiou a programom v réžii Fóra života a Katolíckeho hnutia žien. Cez Moravský sv. Ján púť pokračuje na rakúske územie až do cieľového Marcheggu, kde budú ostatky slávnostne uložené za prítomnosti zástupcov a pútnikov z troch štátov. Konkrétne detaily celej púte budú ešte zverejnené na stránke Fóra života a spropagované letákmi. Už teraz ste všetci členovia a sympatizanti Fóra života, ako aj ostatní veriaci srdečne pozvaní osobne sa pripojiť.

**“CIEĽOM PŮTE JE ŠÍRIŤ KULTÚRU
OCHRANY ŽIVOTA A POSILNIŤ
VÝZNAM ŽENY V SPOLOČNOSTI.”**

“TÚŽBA PO DIEŤATI SMERUJE AŽ PO ÚPLNÉ ODOVZDANIE SA DO MOŽNOSTÍ SÚČASNÝCH TECHNOLOGIÍ.”

www.futurebaby.at

RECENZIA FILMU

DIEŤA BUDÚCNOSTI

Stanislav Piatrik
(autor je odborník v oblasti vizuálneho umenia)

Dňa 25. júla 1978 sa v Anglicku rodí prvé dieťa počaté asistovanou reprodukciou. V súčasnosti je ich na svete už 5 miliónov. Dokumentárny film *Future Baby* (2016) režisérky Marie Arlamovsky predkladá aktuálny pohľad. Do histórie sa obzvlášť nevracia, ani k diskusií, ktorú rozpútalo narodenie prvého

dieťaťa. Zavedie nás však do priestoru dnešných kliník asistovanej reprodukcie a oboznámi nás s agendou. Zisťujeme, že tento druh podnikania a liečby má medzikontinentálny charakter. Pozýva nás priamo k doktorom, ktorých sa pýta, a ktorí preukazujú svoje schopnosti v objasňovaní súčasného stavu. Jeden z doktorov si kladie otázky, v ktorých vykresľuje zvláštny svet. Potrebuje dieťa otca a matku? Potrebuje dieťa muža a ženu? Čo to bude znamenať pre ďalšiu generáciu? Dostáva sa k ďalším dvom problémom so zmrazenými spermiami, ktoré patrili onkologickým pacientom a ďalšie sa získali post mortem od vojakov na žiadosť rodiny. Otázka znie: „Aká je budúcnosť dieťaťa počatého zo spermií mŕtveho otca?“ Iný doktor nám odhaľuje, ako sú všetky miestnosti monitorované a v každej je kamera, čo vyvoláva

kontrast k intimitě prirodzeného počatia. Sterilitu prostredia podčiarkuje pohľad do odberovej miestnosti pre mužov, v ktorej beží pornografický film. Otázky sú predložené, no odpoveď je akosi v pohybe. Dobře to ilustruje kamera, ktorá kráča rovno za doktorom, jeho hlas nám oznamuje „problémy a otázky riešime za chodu.“ Doktori nám rozprávajú o asistovanej reprodukcii mnoho, no súčasne posúvajú etické a právne riešenia problémov do iných štátov, v ktorých sa v danej oblasti postupuje inak. Možno preto aj v dokumente prechádzame z jednej krajiny do druhej. Napríklad do Českej republiky, konkrétne do Prahy. Pod mikroskopom sledujeme prienik ihly do vajíčka a následné zavedenie spermie. Laborantke je položená otázka: „Koľko detí je vďaka vám na svete? Odpovedá: „Neviem, nikdy som nad tým neuvažovala, niečo cez tisíc.“ Za malý moment doktor ukazuje na mapu, kde všade vo svete sa nachádzajú deti počaté za ich pomoci. Starší pár zas rozpráva o obyčajnosti svojich povolání, o tom, ako stávali dom a teraz majú splatenú kuchyňu, takže si môžu zobrať pôžičku na asistovanú reprodukciu. Túžba a možno aj rozhodnutie mať dieťa sa u mnohých párov predstavených vo filme dostavuje neskôr. Dôvody sú rôzne, vzťahujú sa na kariéru, psychické obavy, ekonomickú nestabilitu vo veku, keď to bolo možné ešte prirodzene. Túžba po dieťati smeruje až po úplné odovzdanie sa do možností súčasných technológií. Počúvame rozhovor dvoch darkýň vajíčok podnietený autorkou, no nestretávajú sa

v názoroch. Jedna dúfa, že sa žiadne z jej vajíčok neujme, nastoluje obavu, čo ak ju dieťa bude chcieť v budúcnosti vyhľadať? Druhá reaguje, že to je podľa nej nereálne. Presúvame sa zo Španielska do Izraela. V Tel Avive počúvame ženu a jej dieťa, ktoré túži po poznaní darcu - otca. Dievča označuje utajenie darcu za sebecké. Nemožnosť poznať polovicu svojich koreňov je pre ňu bolestivá. Zdôrazňuje, že je nespravodlivé, keď ani len nemá šancu spoznať svojich nevlastných súrodencov. Sociologička poukazuje na zvláštny fenomén znečitlivenia vo vnímaní. Rozpráva o knihe Sofiina voľba - o matke, ktorej je zo strany nemeckého lekára v koncentračnom tábore ponúknutá voľba, ktoré zo svojich dvoch detí zachráni. Neodchádza s tým, že jedno zachránila, ale s tým, že jedno zabila. A toto rozhodnutie dáva do súvislosti s výberom, ktoré životy si zaslúžia žiť a ktoré nie, a kto o tom rozhoduje. „Je to strašné,“ uzatvára, „zradné na tom je, že človek môže vyberať do nekonečna“. Scenár má postupovú líniu a vytvára prehľadný lineárny koncept príčin a dôsledkov v rámci zobrazovanej témy. Forma a štýl obrazov sa strieda cez interiéry, chodby, haly až k exteriérovým záberom na more, pláže, dopravné prostriedky, cesty, portréty. Celky scén sú viackrát pointované detailom. Odporúčam film sledovať skupinovo, témy dobre rozdiskutovať a konštruktívne analyzovať, neostávať v apatii. Predložené otázky sa nás s veľkou pravdepodobnosťou budú týkať čoraz viac.

ZO ZAHRANIČIA

Pripravil: Andrej Števko

ÍRSKO

Írsko čaká v máji 2018 referendum o liberalizácii potratového zákona. Informoval o tom premiér Leo Varadkar. Dôvodom má podľa neho byť príliš striktná úprava, ktorá platí v súčasnosti. Podľa existujúcej legislatívy je možné vykonať umelé ukončenie tehotenstva len v prípade bezprostredného ohrozenia života matky. Prípadný úspech liberalizácie interrupcií v referende môže viesť k prijatiu zákona, ktorý povolí vykonanie potratu do 12. týždňa tehotenstva na žiadosť ženy, ako to zvažuje parlamentná komisia ustanovená špeciálne pre túto záležitosť. Podľa prieskumu *The Irish Times* má liberalizácia potratov podporu u tesnej nadpolovičnej väčšiny Írov, zásadne proti je, naopak, 29 percent opýtaných. Nátlak na prijatie liberálnejšieho zákona prichádza aj zo strany hnutí poukazujúcich na kontroverznú potratovú turistiku írskych žien vo Veľkej Británii. www.hli.org.pl

KANADA

Organizácie odmietajúce potraty a rodovú ideológiu môžu byť vylúčené z dotačného projektu Canada Summer Jobs pod patronátom kanadskej federálnej vlády. Projekt je zameraný na vytváranie sezónnych pracovných miest. Vyplýva to

z nových ustanovení o čerpaní podpory v rámci tohto programu, ktorý pomáhal v minulosti financovať aj niektoré aktivity Katolíckej cirkvi. Podľa nového nariadenia budú musieť organizácie okrem súhlasu s Kanadskou deklaráciou práv a slobôd podpísať aj svoju podporu pre „bezpečné a legálne interrupcie“ a „rodovú rovnosť“. Dôvodom zavedenia nového vyhlásenia boli výroky kanadského premiéra Justina Trudeaua, ktorý kritizoval podporu pre organizácie „čo chcú obmedziť právo ženy narábať s vlastným telom“. Rozhodnutie vyvolalo nevoľu v radoch ochrancov života i niektorých médií. Predstaviiteľka Torontskej asociácie pre právo na život Blaise Alleynová povedala, že ide o „potlačenie slobody svedomia a názoru“. Nesúhlas vyslovil aj arcibiskup Ottawskej diecézy Terrence T. Prendegast, ktorý vyjadril zásadný nesúhlas s tvrdeniami v tlači, kde sa hovorilo o „ťažkej úlohe premiéra Trudeaua, ktorý je sám katolíkom, reprezentovať celý kanadský ľud a vyhovieť čo najväčšiemu počtu občanov“. Arcibiskup zdôraznil, že nie je možné byť katolíkom a zároveň podporovať potraty či rodovú ideológiu. www.hli.org.pl

NIGÉRIA

Africká sekcia Svetovej lekárskej asociácie (World Medical Association) požaduje zintenzívniť a zlepšiť paliatívnu starostlivosť o pacientov v terminálnom štádiu. Vyplýva to z komuniké publikovanom po odbornej konferencii v nigérijskej metropole Abuja. Podľa vyjadrení účastníkov konferencie

poskytuje paliatívna starostlivosť pacientom fyzickú, psychologickú, sociálnu, duchovnú i emocionálnu podporu. Zúčastnení požadujú najmä zmeny na legislatívnej úrovni, ktoré by mohli napomáhať tento cieľ v afrických krajinách. Vyjadrili sa tiež, že odmietajú akúkoľvek formu eutanázie či asistovanej samovraždy, pretože je v zásadnom rozpore s lekárskou prísahou, ustanoveniami Svetovej lekárskej asociácie i národnými legislatívami. Apelujú na krajiny sveta, kde je eutanázia povolená, aby zväžili zmenu svojich právnych úprav v prospech ochrany života po prirodzenú smrť. www.nan.ng

SEVERNÉ ÍRSKO

Organizácia spojených národov obvinila Severné Írsko z porušovania práv žien garantovaných Dohovorom o odstránení všetkých foriem diskriminácie voči ženám (CEDAW) z dôvodu zákazu interrupcií. Podľa súčasnej legislatívy môže žena v Severnom Írsku podstúpiť potrat len v prípade, že tehotenstvo ohrozuje jej zdravie. Hovorkyňa výboru CEDAW Ruth-Halperin Kaddariová sa vyjadrila, že „odmietanie potratov a ich kriminalizácia vedú k diskriminácii žien, pretože nemajú prístup k službám, ktoré sú výlučne ich záležitosťou. Následne ich to stavia do hroznej situácie“. Obvinenia OSN odmieta vláda Veľkej Británie, podľa ktorej je umelé ukončenie tehotenstva dostupné vo zvyšku krajiny. Podľa oficiálnych štatistík navyše o interrupcie nie je medzi ženami zo Severného Írska

záujem. Škótska ministerka zdravotníctva vlni informovala, že v rozmedzí rokov 2013-2015 bolo v Škótsku vykonaných len päť potratov ženám s trvalým pobytom v Severnom Írsku resp. v Írskej republike. www.lifesitenews.com

RAKÚSKO

Diecéza rakúskeho mesta Linz sa rozhodla na sviatok sv. Valentína požehnať vo vybraných kostoloch homosexuálne páry. Odvoláva sa pritom na tvrdenia kardinála Reinharda Marxa, ktorý sa vyslovil o svojej otvorenosti pre požehnávanie týchto párov a podporovatelia tohto aktu nachádzajú oporu aj v subjektívnom výklade niektorých častí exhortácie *Amaris laetitia*. Možnosť privítala aj pastorálna asistentka Kostola sv. Františka v obci Wels, ktorý bol jedným z dvoch vybraných chrámov. Hovorila o „veľkej sile“, ktorá plynie z takéhoto požehnania a „vyjadrení rešpektu pre vzťah dvoch ľudí“. Kontroverzná praktika žehňania dvojíc rovnakého pohlavia sa rozširuje predovšetkým v Nemecku, kde sú v poslednom čase známe prípady v diecéze Aachen a arcidiecéze Paderborn, pričom v niektorých tamojších kostoloch sa mali realizovať aj špeciálne bohoslužby za účasti partnerských dvojíc rovnakého pohlavia. Situácia prispieva k polarizácii spoločnosti, keďže zatiaľ čo niektorí veriaci považujú tento postup za legitímny, iní deklarujú zásadný nesúlad s učením Katolíckej cirkvi. www.lifesitenews.com

BERMUDY

Nová legislatívna úprava ostrovného štátu Bermudy, ktorý patrí pod Veľkú Britániu, zrušila možnosť uzatvorenia manželstva osôb rovnakého pohlavia. Krajina sa tak stala vôbec prvou na svete, ktorá nahradila liberálnu právnu úpravu zákonom ochraňujúcim manželstvo muža a ženy. Podľa vyjadrení tamojšieho ministra vnútra Waltona Browna zákon reflektuje mienku väčšiny obyvateľov štátu, keďže tí považujú za manželský len zväzok medzi osobami opačných pohlaví. Voči prijatiu legislatívnej novely protestovala britská premiérka Theresa Mayová, ktorá sa vyjadrila, že je z nového zákona „naozaj znechutená“. Napriek tomu, že Veľká Británia disponuje voči svojim závislým územiám právom veta na niektoré oblasti legislatívy, v tomto prípade nebude podľa oficiálnych vyjadrení aplikované. Zákon navyše nestavia homosexuálne zväzky celkom mimo legislatívy, keďže stále priznáva párom rovnakého pohlavia viaceré výhody patriace väčšinou len tradičným manželstvám.

www.lifesitenews.com

DÁNSKO

Dánsko sa snaží eliminovať nenarodené deti s podozrením na Downov syndróm. Podľa najnovších údajov je v krajine potratených až 98 % detí, u ktorých sa diagnóza potvrdí alebo predpokladá na základe prenatalnej diagnostiky. Vyplýva to zo štatistík za posledné obdobie. Zatiaľ

čo v roku 1999 sa v Dánsku narodilo 80 detí s Downovým syndrómom, v roku 2016 to boli už len štyri deti. V krajine je povolený potrat do 12. týždňa tehotnosti bez uvedenia dôvodu a do 22. týždňa v prípade predpokladaného genetického poškodenia či iného zdravotného postihnutia. Dánsko sa tak stalo po Islande, ktorý sa rozhodol eliminovať pôrody detí s Downovým syndrómom úplne, keďže prakticky 100 % týchto tehotenstiev končí potratom, ďalšou krajinou bojujúcou proti nenarodeným s predpokladaným genetickým poškodením.

www.pro-life.pl

MALTA

Maltský zákon ochraňujúci život od počatia sa dostal pod paľbu kritiky Rady Európy. Jej komisár Nils Muižnieks kritizoval krajinu za existenciu legislatívy, ktorá je podľa neho v rozpore s medzinárodnými dohodami. Právo ženy na potrat neváhal označiť za jedno z fundamentálnych, napriek tomu, že nie je v žiadnej medzinárodnej dohode explicitne zmienené. Vyjadril sa, že po podrobnom štúdiu dokumentov dospel k záveru, že sa právo na ochranu života jednotlivca uvádzané v medzinárodných zmluvách nevzťahuje na obdobie pred pôrodom. Následne písomne vyzval maltských politikov, aby zriadili legalizáciu potratov. Maltský zákon nepripúšťa interrupciu v nijakom prípade, pričom krajina dosahuje vysokú úroveň zdravotnej starostlivosti o tehotné ženy a matky po pôrode.

www.lifenews.com

Bulharská pravoslávna cirkev odmieta Istanbulský dohovor, neodmieta však boj proti násilliu.
Foto: www.orthochristian.com

BULHARSKO A ISTANBULSKÝ DOHOVOR

Bulharská pravoslávna cirkev vydala vyhlásenie o *Dohovore Rady Európy o prevencii a boji proti násilliu na ženách a domácejmu násilliu* známom tiež ako Istanbulský dohovor. V ňom uvádza, že aj keď, samozrejme, súhlasia s odsúdením násillia, najmä voči ženám a deťom, napriek tomu nemôžu podporiť Istanbulský dohovor, ako uviedol EUScoop. Svätá synoda tvrdí, že „žiadan človek patriaci Kristovi“ nepodporuje násillie na ženách, varuje však predtým, že zmluva „vyvoláva obavy o budúcnosť kresťanskej európskej civilizácie“ a „otvára dvere morálnemu úpadku.“ Doteraz ratifikovalo dohovor 28 krajín zo 45, ktoré ho podpísali vrátane Bulharska, uvádza agentúra Reuters. Konkrétne Cirkev nesúhlasí s tým, že Dohovor redefinuje „rod“ ako čistý sociálny konštrukt, ktorý popiera biblické učenie o stvorení človeka na Boží obraz a podobu ako muža a ženy. Cirkev tiež odmieta názor, že človek sám je taký veľký, že môže definovať vlastné pohlavie namiesto

Boha. Takáto arogancia by iba prispela k formovaniu sveta s vážnym nedostatkom umiernenosti. „Rod predstavuje sociálne vytvorené úlohy, správanie, aktivity a atribúty, ktoré spoločnosť považuje za vhodné pre mužov a ženy,“ hovorí Dohovor a na inom mieste vyžaduje aby „zmluvné strany v prípade potreby prijali nevyhnutné kroky na zahrnutie učebných materiálov ako sú rovnosť medzi mužmi a ženami, nestereotypné role mužov a žien ...“ Cirkev teda naliehavo vyzýva Národné zhromaždenie, aby neratifikovalo Istanbulský dohovor, pretože by sa ním zákonne zaviedli požiadavky a presvedčenia cudzie bulharskému jazyku a mentalite. Cirkev tiež považuje za svoju úlohu pripomenúť bulharskému ľudu slová Pisma: „Beda tým, čo vravia zlému dobré a dobrému zlé, robia svetlo tmou a tmou svetlom, robia horké sladkým a sladké horkým“ (Iz 5, 20). Podľa agentúry Sofia Globe sa Svätá synoda spojila v opozícii voči Dohovoru s pravicovou stranou Spojených vlastencov ako aj s Bulharskou socialistickou stranou. Bulharský Veľký Mufti tiež nesúhlasí s Dohovorom ako z teologických, tak aj právnych dôvodov.

www.orthochristian.com/Marián_Koláček

NOVÝ PROJEKT FÓRA ŽIVOTA

**Sú všetky životy rovnako hodnotné?
Oplatí sa vstúpiť do manželstva?
Na čo nám je intimita?**

Na tieto a iné otázky hľadáme odpovede s mladými ľuďmi, ktorí vedú byť obdivuhodne priami a úprimní. Navštevujeme stredné školy a na hodinách etiky a náboženstva robíme debaty, ktoré majú v prvom rade za úlohu vyprovokovať mládež ku kritickému mysleniu, k vyhodnoteniu a obhájeniu svojich postojov a taktiek by mali študentom pomôcť správne a presvedčivo komunikovať. Témy, ktorým sa počas debát venujeme, sú ochrana ľudského života, manželstvo VERZUS spoluzitie a pornografia.

Ako debatujeme?

Každá debata je rozdelená na 2 časti:

1. Debata, ktorá ma pomôcť študentom správne a presvedčivo vyhodnotiť a odkomunikovať svoje postoje:

- Prečo si myslím, to čo si myslím?
- Ako som na to prišiel?
- Viem si to obhájiť?
- Ak to, čo si myslím, je hodnotné, viem o tom presvedčiť moje okolie?

2. Prednáška, v ktorej sa zhrnú kľúčové body, ktoré zazneli počas debaty študentov.

Prečo debatujeme?

- Aby sme naučili mladých ľudí vyjadriť svoje presvedčenie aj vtedy, ak ľudia okolo nich zdieľajú úplne iné postoje.
- Snažíme sa vyzdvihnúť manželstvo ako ideálnu formu partnerského vzťahu a priestoru pre výchovu detí.
- Presvedčame študentov o devastujúcich následkoch pornografie a jej následkoch na vlastnú intimitu.
- Poukazujeme na to, čo presne je nenarodené dieťa a prečo mu ako spoločnosť odopierame základné právo na život.

www.tlakovyhrniec.sk

Fórum života, roč. 15, 1/2018
ISSN 2585-8750

Titulná strana: www.unsplash.com

Vydáva 3x ročne: Fórum života, o. z.,
Heydukova 14, 811 08 Bratislava,
tel. 0903 533 946

EV 2967/09

Šéfredaktor: Mária Raučinová

Tlač a distribúcia: Varínska tlačiareň
Grafické spracovanie: Lívia Halmkan
Náklad: 7000 ks (zdarma)

Ďakujeme autorom za poskytnutie textov a fotografií bez nároku na honorár.

www.forumzivota.sk, www.25marec.sk, www.anoprezivot.sk

Srdečne vás pozývame na

XX. ROČNÍK MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE

VYBER SI ŽIVOT

pod záštitou poslankyne EP Anny Záborskej,
predsedníčky ZSK Eriky Jurinovej
a primátorky Rajeckých Teplíc Kataríny Hollej

23. a 24. MARCA 2018

NA MESTSKOM ÚRADE, NÁM SNP I, RAJECKÉ TEPLICE

s témou

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE K OCHRANE ŽIVOTA A JEHO ZMYSLU

Program konferencie:

PIATOK 23. MAREC

15.00 Otvorenie konferencie
15.30 – 16.00 Mons. ThDr. Marián Bublinec, PhD.: Evanjelizácia a zmysel života
16.00 – 16.30 Luis Peral Guerra: Úloha verejných autorít vo výchove k prirodzeným hodnotám
16.30 – 16.45 prestávka
16.45 – 17.15 Hanna Klaus, M.D.: Dôstojnosť ľudskej sexuality, TeenSTAR program
17.15 – 17.45 Pavol Hudák (Pastoračné centrum Anny Kolesárovej): Výchova k čistote vzťahov
Diskusia + prestávka
18.30 Odovzdávanie ceny Antona Neuwirtha za ochranu života, recepcia spojená s kultúrnym programom

SOBOTA 24. MAREC

8.40 – 9.00 Ana del Pino (One of Us): Skúsenosti One of Us (Jeden z nás) s pro-life výchovou
9.00 – 9.30 Hrvoje Vargič (World Youth Alliance): Ochrana života v európskych inštitúciách
9.30 – 10.00 JUDr. Martin Piry, PhD.: Právo a ochrana života (skúsenosti s prezentáciou témy na VŠ)
10.00 – 10.30 MUDr. Jana Trizuljaková, PhD., RNDr. Eva Hanušovská, CSc.: Ochrana života vo vzdelávaní medikov
Diskusia + prestávka

WORKSHOPY:

11.30 – 11.50 PhDr. Zdeňka Olejárová: Skúsenosti s výchovou k pro-life hodnotám v stredoškolskom prostredí
11.50 – 12.10 Mgr. Daniela Čarná, PhD.: Ján Mathé – umenie k transcendentnu
Diskusia
12.30 – 13.30 obed

WORKSHOPY:

13.45 – 14.05 Mgr. Ľudovít Gabriš: Pro-life pastorácia v prostredí USA
14.05 – 14.25 doc. PaedDr. Katarína Valčková, PhD.: Úcta k životu – hľadanie a sprevádzanie v univerzitnom prostredí
Diskusia + prestávka
15.00 – 15.20 Mgr. PaedDr. Renáta Ocilková: Aktuálne trendy vo výchove a vzdelávaní
15.20 – 15.40 MUDr. Rút Šuleková: Sprevádzanie rodičov v špecifických situáciách
15.40 – 16.00 Lívia Halmkan, Ba: Modely besedy s dospievajúcimi na tému pro-life, manželstva a pornografie
Diskusia
16.30 Záver

Bližšie informácie: kancelaria@forumzivota.sk, apz.projekty@gtsmail.sk

Všetky veľké veci sa začínajú
MALIČKOSŤAMI

Darujte vaše
Fóru života **2%**

Názov: Fórum života
Sídlo: Bratislava, 811 08, Heydukova 14
Právna forma: Občianske združenie
Identif. č. prijímateľa/SID: 318 158 39/
SID nevyplňate